

МОТИВИ

към проект на Закон за въвеждане на еврото в Република България

С предложения проект на Закон за въвеждане на еврото в Република България (ЗВЕРБ) се уреждат принципите, правилата и процедурите за въвеждане на еврото като парична единица на Република България. Целта на ЗВЕРБ е да осигури безпроблемното въвеждане на еврото в Република България и да повиши прозрачността и информираността за процеса на въвеждане на еврото в страната.

1. Причините, които налагат приемането

Законопроектът се предлага в изпълнение на стратегическата цел на Република България за присъединяване към еврозоната.

Присъединяването на Република България към еврозоната е логичната крайна фаза на евроинтеграционните процеси в рамките на Икономическия и паричен съюз (ИПС). Подготовката за присъединяването започна успоредно с прехода към пазарна икономика, като в официално заявената Преговорна позиция и Допълнителните информации към нея по глава 11 „Икономически и валутен съюз“ от 2001 г., както и с Предприсъединителните икономически програми на Република България за периода 2002–2005 г. и 2004–2007 г., България пое ангажимент за членство в еврозоната. Впоследствие, бъдещото приемане на единната европейска валута е препотвърдено и в Договора за присъединяването на Република България и Румъния към Европейския съюз, обнародван в „Официален вестник“ на Европейския съюз, ОВ L 157 от 21 юни 2005 г., в сила от 1 януари 2007 г.

Голяма стъпка в посока присъединяването на страната в еврозоната бе направена на 10 юли 2020 г. с включването на българския лев във Валутно-курсния механизъм II (ВМ II). От този момент насам значително се ускори работата по няколко направления – изпълнение на последващите ангажименти след присъединяването към ВМ II, изпълнение на критериите за конвергенция съгласно констатациите от Конвергентните доклади на ЕК и Европейската централна банка и практическа подготовка за замяна на българския лев с еврото.

Именно в контекста на практическата и техническа подготовка за членството на страната в еврозоната се констатира необходимостта от подготвителните и последващи действия във връзка с въвеждането на еврото като официална парична единица в България да бъдат правно уредени в българското законодателство. За да бъде осъществено въвеждането на еврото в страната, е необходимо да се създаде правна рамка, която да регулира обществените отношения във връзка с присъединяването на България към еврозоната чрез осигуряване на правна сигурност и създаване на условия за гладко и ефективно функциониране на икономиката. Налага се и регламентирането в националния правен ред на основните обстоятелства, правила и принципи, по реда на които ще се извърши замяната на лева с еврото.

Като се имат предвид значимостта и мащабът на предлаганите изменения и тяхното влияние върху цялото българско общество, бизнеса и администрацията, е необходимо те да бъдат разписани на най-високото практически възможно ниво сред юридическите актове. Поради тази причина, вземайки под внимание поставените цели, вкл. адаптирането на българското законодателство към единната европейска валута и обезпечаването на техническата подготовка по въвеждане на еврото, се констатира необходимостта тази материя да бъде уредена със закон. Съпътстващите изменения на

подзаконовата нормативна рамка, които следва да бъдат извършени като част от дейността по подготовката за въвеждане на еврото, изискват правно основание, поради което със законопроекта са предвидени съответните делегации за това.

След проучване на практиката на държавите-членки, последно въвели еврото, по правило в периода, предшестваш присъединяването им към еврозоната, те приемат закон, който регламентира обществените отношения с цел безпрепятственото преминаване към еврото, вкл. въвеждане на период за двойно обозначаване на цените на стоки и услуги, както и двойно обращение на двете валути, за да се гарантира високо ниво на прозрачност на процеса и да се създаде възможност за адаптация на обществото.

Имайки предвид факта, че наличието на такъв закон е единственият целесъобразен начин, по който българското законодателство би могло да бъде адаптирано към еврото, то, макар и косвено, приемането на закона е следствие от необходимостта да бъде изпълнен ангажиментът на страната за присъединяване към еврозоната, поет в Договора за присъединяването на Република България и Румъния към Европейския съюз.

Следва да се отбележи, че приемането на ЗВЕРБ бе заложено и в Националния план за въвеждане на еврото в Република България (приет с РМС № 344 от 30 май 2022 г. и актуализиран с РМС № 797 от 13 ноември 2023 г.) като една от ключовите дейности, свързани с присъединяването на България към еврозоната.

2. Целите, които се поставят

Целта на Закона за въвеждане на еврото в Република България (ЗВЕРБ) е да осигури безпроблемното въвеждане на еврото в Република България и да повиши прозрачността и информираността за процеса на приемане на единната европейска валута в страната.

С предложения проект се уреждат принципите, правилата и процедурите за въвеждане на еврото като парична единица на Република България. Законопроектът определя принципа за защита на потребителите, принципа на информираност, принципа на ефективност и икономичност, принципа на прозрачност и принципа на приемственост и автоматично превалутиране на суми от левове в евро.

3. Финансовите и други средства, необходими за прилагането на новата уредба

Въвеждането на еврото е изключително мащабен процес, който ще има финансови отражения за държавните и общински органи и институции, доставчиците на платежни услуги и “Български пощи” ЕАД, търговците във финансовия и нефинансовия сектор, и др.

Основните еднократни разходи произтичат от необходимостта от адаптирането на информационните и счетоводни системи за работа с евро, спазването на изискванията, свързани с двойното обозначаване на цените на стоките и услугите, адаптирането на фискалните устройства и интегрираните автоматизирани системи за управление на търговската дейност, изтеглянето на левове от обращение и пускане в обращение на евро.

Следва да се отбележи, че част от горепосочените дейности са с временен характер и ще доведат до еднократен разход за бизнеса и публичните институции. Индикативни данни относно планираните финансови средства, необходими за прилагането на проекта на Закон за въвеждане на еврото в Република България, е представена в глава 6.3. от доклада за цялостна предварителна оценка на въздействието на законопроекта.

Средствата, необходими за прилагането на проекта са с индикативен характер, като ще бъдат предвидени в рамките на бюджетната процедура за съответната година и ще се изпълняват в рамките на утвърдените бюджети на заинтересованите ПРБ.

4. Основни изменения, предлагани със законопроекта

Нормативният акт предвижда създаването на правило за автоматично превалутиране на суми от левове в евро, както и определя ключови за преминаването към еврото правила - за превалутиране и за закръгляване.

Както е изискването на европейското право и практиката на последно присъединилите се към еврозоната държави, с предложения законопроект не се определя конкретната дата на въвеждане на еврото или официалния валутен курс на лева към еврото. Датата¹ и курсът² ще бъдат определени от Съвета с единодушно решение на държавите-членки, чиято парична единица е еврото, и Република България.

В ЗВЕРБ се предвижда, че еврото ще стане официалната парична единица на Република България от датата на отмяна на дерогацията за Република България по чл. 140, ал. 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз. Регламентира се и официалният валутен курс за обмен на лева за евро, а именно неотменимо фиксираният валутен курс на лева към еврото, определен в Регламент (ЕО) № 2866/98 на Съвета от 31 декември 1998 г. относно валутните курсове към еврото на валутите на държавите-членки, които приемат еврото (ОВ, L 359/1 от 31 декември 1998 г.).

Следва да се отбележи, че курсът, който ще се използва при превалутирането се поддържа вече четвърт век, благодарение на установения през 1997 г. паричен съвет, когато курсът на лева бе фиксиран към германската марка, а при въвеждането на еврото в Германия бе преизчислен по официалния курс, по който германската марка се е конвертирала към еврото. Няма никакви основания за промяна на този курс и в бъдеще. Ангажиментът на българските власти страната ни да се присъедини към еврозоната със сегашния фиксиран курс е потвърден както в Националния план за въвеждане на еврото в Република България, така и в Решението на Народното събрание от октомври 2022 г., с което беше възложено на българските институции ускоряване на консултациите и продължаването на техническата подготовка за приемане на еврото в страната.

При изготвянето на цялостна предварителна оценка на въздействието бяха идентифицирани четири основни въпроса, които ЗВЕРБ следва да адресира. За тази цел в законопроекта е заложена необходимата уредба, която да има за резултат:

1) Създаването на общи и специфични правила във връзка със закръгляване след превалутиране от левове в евро.

Превалутирането и закръгляването на стойности от левове в евро е неизменна и ключова част от процеса на въвеждане на единната европейска валута в Република България.

¹ Датата на въвеждане на еврото ще бъде определена в Решение на Съвета на Европейския съюз за приемането на еврото от Република България, прието в съответствие с чл. 140, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз и Регламент на Съвета на Европейския съюз, приет в съответствие с чл. 140, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз

² Неотменимо фиксираният курс на лева към еврото ще бъде определен в Регламент (ЕО) № 2866/98 на Съвета от 31 декември 1998 г. относно валутните курсове към еврото на валутите на държавите-членки, които приемат еврото (ОВ, L 359/1 от 31 декември 1998 г.).

Неправилното превалутиране и закръгляване би застрашило и делегитимирало целия процес по въвеждане на еврото и би застрашило спазването на принципите, заложи в *Националния план за въвеждане на еврото в Република България*.

Липсата на яснота и правила по отношение на превалутирането на парични стойности от левове в евро би създадо предпоставки за изкуствено, непрозрачно и необосновано покачване на цените, вследствие на некоректно превалутиране, което е и най-разпространеното притеснение на гражданите от въвеждането на еврото.

С оглед запазването на стабилитета на обществените отношения във връзка с икономическата и правната сигурност при превалутирането, законопроектът регламентира начините за закръгляване след превалутиране на стойности на: стоки и услуги, банкови сметки, дългови ценни книжа, държавни ценни книжа, държавни и държавногарантирани заеми, ценни книжа, възнаграждения, пенсии, социални помощи и обезщетения, безналични финансови инструменти, дялове на колективни инвестиционни схеми, дялове на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване и др. Предпочитаните подходи спрямо закръгляването на гореизброените от своя страна могат да се разграничат на общо правило и специфични правила.

Така нареченото “общо правило” визира превалутирането на стойности по определения курс и закръгляване на получения резултат до втория знак след десетичната запетая на базата на третия знак след десетичната запетая в съответствие с математическото правило за закръгляване.

Правилото намира приложение при превалутирането на стоки и услуги, открити сметки в кредитни институции и други доставчици на платежни услуги, дългови ценни книжа, безналични финансови инструменти, държавни ценни книжа, държавни заеми и държавногарантирани заеми, публични задължения, ценни книжа на приносител и платежни инструменти извън приложното поле на Закона за платежните услуги и платежните системи. Следва да се спомене, че съгласно принципите на приемственост, автоматизъм и защита на потребителите извършването на превалутиране и закръгляване на гореизброените не води до допълнителни разходи за потребителя и запазва действието на съществуващите правни инструменти и правоотношения между страните. Така например, по договорите между кредитни институции и техни клиенти, важат условията, които са били валидни преди превалутирането, а превалутирането на номиналната стойност на дългови ценни книжа не се счита за промяна в правата и задълженията на емитента или притежателя.

Изключения от общото правило се открояват при: дяловете в колективни инвестиционни схеми, дяловете във фондове за допълнително пенсионно осигуряване, променливите лихвени проценти по договори за кредит, възнагражденията, обезщетенията, паричните помощи и пенсиите по част първа от Кодекса за социалното осигуряване и социалните помощи и обезщетенията. Тези отклонения са предвидени с идеята за по-целесъобразно адресиране на специфичните потребности при превалутирането и закръгляването на отделните стойности, в това число възможно най-точното преобразуване на левови стойности в евро.

До специфичните правила за закръгляване спрямо изплащането на възнагражденията, обезщетенията, паричните помощи и пенсиите по част първа от Кодекса за социалното осигуряване и социалните помощи и обезщетенията се достигна с цел да се избегне рискът от поставяне на гражданите в по-неблагоприятно финансово положение в сравнение с това преди въвеждането на еврото. Съгласно възприетия сценарий втората цифра след десетичната запетая следва да се закръглява нагоре, в случай

че третата цифра след десетичната запетая е различна от нула. На практика това би довело до цялостно увеличение на изплащаните възнаграждения, обезщетения, парични помощи и пенсии по част първа от Кодекса за социалното осигуряване и социалните помощи и обезщетенията.

Изключение от общото правило е предвидено и по отношение на правилата за превалутиране на капитала на търговските дружества. В рамките на процеса по разработване на настоящия законопроект бе констатиран като съществен за въвеждането на еврото въпросът за превалутирането и закръгляването на остойностените данни, свързани с капитала на търговските дружества, които подлежат на вписване в Търговския регистър. С оглед запазването на икономическата и правната сигурност при превалутирането, на първо място са разгледани подлежащите на вписване в Търговския регистър обстоятелства, свързани с капиталовите търговски дружества и, в частност, тези които биха били засегнати от превалутирането вследствие на въвеждането на еврото. От гледна точка на поставената цел следва да се отбележи, че адаптирането на данните в Търговския регистър не представлява действителна промяна на данните за капитала, а е израз/визуализация на същата стойност в друга валута с възможно най-голяма точност.

Превалутирането на стойностите на капитала само по себе си няма конститутивно действие. В оценката на въздействието бяха идентифицирани следните основни критерии, спрямо които са анализирани вариантите за действие: съхраняване на функциите и принципите на Търговския регистър, недопускане на вреди спрямо физическите и юридическите лица, и ефикасност и допустима сложност на адаптацията. Разработените варианти в оценката представят и предложените методи за превалутиране на стойностите на отделните данни (капитал, акции, дружествени дялове). Настоящото предложение в ЗВЕРБ взема предвид гореизброените критерии и произхождащите потребности. Законопроектът регламентира адаптацията на остойностените данни в Търговския регистър да бъде извършена в съответствие с принципите на въвеждането на еврото в Република България, като методите за превалутиране на отделните стойности се разграничат и специализират. Индивидуализирането на отделните специфички на данните в регистъра позволява по-адекватно отчитане на остойносттаването им в евро.

2) Осигуряването на информация и прозрачност по отношение на превалутирането на цените.

Необходимо е да се осигури прозрачност при преминаването от лева към еврото, за да се избегне затруднение за потребителите при сравняването на цените в старата и в новата валута, което от своя страна би им попречило да вземат информирано решение при закупуване на стоки и услуги. Наличието на информация и прозрачност би създавало предпоставки за избягването на изкуствено, непрозрачно и необосновано покачване на цените, вследствие на некоректно превалутиране.

Възприемането на предложената уредба адресира най-разпространеното притеснение на българските граждани, свързано с въвеждането на еврото, което според редица проучвания, цитирани в цялостната оценка на въздействието на ЗВЕРБ, е именно възможното икономически необосновано покачване на цените.

За разрешаването на този проблем ЗВЕРБ предвижда да се въведе т.нар. „период на двойно обозначаване на цените“. В този период цените и другите парични суми за плащане, кредитиране и дебитиране, придружени от изрично посочване на фиксирания обменен курс, ще бъдат изписвани и представяни на гражданите както в левове, така и в евро. Това задължение започва един месец след датата на влизане в сила на Решението на Съвета на Европейския съюз за приемането на еврото от Република България и ще остане

в сила за срок една година след въвеждането на еврото. След изтичането на този срок двойното обозначаване ще бъде прекратено, за да се даде на гражданите възможност да свикнат напълно с новата валута.

В ЗВЕРБ са определени правилата в периода на двойното обозначаване на цените на стоките и услугите, вкл. конкретни задължения на търговците при обозначаването на цените на стоките и услугите, обозначаването на цената за единица мярка на стока и съобщенията за намаляване или сравняване на цените.

Включени са и разпоредби по отношение на обявяването в двете валути на крайната цена във фискалния бон и правилата за двойно обозначаване при предоставяне на финансови услуги.

3) Осигуряването на адаптационен период, по време на който гражданите могат да се приспособят към разплащания с новата валута и който да позволи плавна процедура по обмен на банкноти и монети от левове в евро.

Целесъобразно е предвиждането на достатъчен адаптационен период, по време на който гражданите да могат да се приспособят към разплащания с новата валута, и който да позволи плавна процедура по обмен на банкноти и монети от левове в евро, за да се избегнат редица предизвикателства както за гражданите, така и за бизнеса, вкл. породени от невъзможността на гражданите да се запознаят добре с характеристиките и защитните елементи на евробанкнотите и евромонетите преди левът да бъде изтеглен от обращение, както и да се избегне рискът от затруднена организация по обмена на банкноти и монети от левове в евро.

За разрешаването на този проблем ЗВЕРБ предвижда въвеждането на т.нар. „период на двойно обращение на лева и еврото“. Считано от датата на въвеждането на еврото до изтичане на един месец след нея, левът и еврото едновременно ще бъдат законни платежни средства. След изтичането на този период левът ще престане да бъде законно платежно средство.

По време на гореописания период при получено плащане в брой в левове търговците ще са задължени да връщат остатъка в евро, освен ако нямат достатъчна моментна наличност в брой в евро. В допълнение към това правило търговците ще имат възможност да не приемат повече от 50 броя монети в левове, включително стотинки, при една трансакция. Предвидено е при рекламация на стока или услуга търговците да връщат платената сума в евро, освен ако нямат достатъчна моментна наличност, а при извършване от търговци на операции в брой с автомати, устройства и системи на самообслужване да се използва само евро. Докато трае периодът на двойно обращение търговците не могат да увеличават цените на предлаганите от тях стоки и услуги, когато това не е обосновано от обективни икономически фактори.

4) Регламентирането на процедура по разпространение на новата валута и обмяната на банкноти и монети от левове в евро.

Като други основни предизвикателства, свързани с въвеждането на еврото като официална парична единица в Република България, следва да се очертаят, от една страна, необходимостта от добра организация по снабдяването, а от друга - ясна уредба за процеса, посредством който ще може да се извършва обмяната на банкнотите и монетите от левове в евро.

За постигането на гладко и безпроблемно преминаване към новата валута е наложително да се определи избраният подход за навлизането на евробанкнотите и евромонетите в обращение. При определяне на процедурите по разпространение и обмяна

на новата валута може да отбележим две релевантни направления. На първо място институциите, посредством които ще се извършва обмяната на левове в евро, трябва да се ползват с доверие и широк териториален обхват, за да може услугата да е достъпна до колкото се може по-голяма част от населението. На второ място следва техният предмет на дейност по естество да е свързан с функциите, които им се вменяват по закон.

Съгласно Закона за Българската народна банка, централната банка е институцията, отговорна за осигуряването и контролирането на печатането на евробанкноти и сеченето на разменни, възпоменателни и колекционерски евромонети. Съответно, всяка поредица от действия, свързани с разпространението на паричните средства, следва да отчита създаването и зареждането им от БНБ като първа стъпка. По прогнози на БНБ пуснатите в обращение евробанкноти и евромонети приблизително ще се равняват съответно на 510 млн. броя и 1 799 млн. броя. Те ще трябва да заменят цялата маса от паричните средства, които са в обращение в дадения момент. По данни на БНБ към 30.04.2023 г., общият брой банкноти в обращение е 564 703 204 като сборът от техните номинални стойности се равнява на 26 162 415 510 лв., а броят на разменните монети в обращение е 3 091 803 192, като сборът от техните номинални стойности се равнява на - 561 128 837.32 лв.

Редом с това, процесът по разпространение и снабдяване следва да е съобразен с необходимостта от организиране на безопасно съхранение на големи размери от налични парични средства в левове след изтеглянето им от обращение, както и унищожаването им. Реализирането на подобна дейност изисква предварителното осигуряване на нужните средства – машини, съоръжения, складови помещения, консумативи за касова дейност и други.

Впоследствие е необходимо да се определят най-подходящите канали за разпространение на новата валута сред населението, така че това да стане максимално ефективно и сигурно, като се имат предвид очертанията от Националния план за въвеждане на еврото принципи и концепции. Дейността по разпространението предполага използването на обстойна мрежа от банкови и пощенски клонове, снабдена с евробанкноти и монети. Мрежата следва да има широк териториален обхват с цел бързо да взаимодейства с всички слоеве на обществото и икономиката. Използването на вече съществуващи организации със създадени оперативни и логистични центрове значително би улеснило процеса. При планирането на разпространението на новата валута трябва да се вземат под внимание събраните от Националния статистически институт данни от извършеното между 7 септември и 10 октомври 2021 г. преброяване на населението и жилищния фонд в Република България. По-специфично е необходимо да бъдат разгледани данните за населението към 31.12.2021 г. по статистически райони, възраст, местоживеене и пол. От тях става ясно, че в населените места определени като “села” живеят 1 838 441 души, или приблизително 26,88% от общото за страната население - 6 838 937 души.

Предвид изложеното, предложената в ЗВЕРБ уредба урежда взаимодействието на БНБ с кредитните институции в България и “Български пощи” ЕАД за постигане на целите. Такава практика е в съответствие и с методологията по въвеждане на еврото, която е била спазвана от други държави като Латвия и Хърватия, и от друга страна е съобразена с неформалните препоръки на институциите на Европейския съюз.

По този начин процедурата по разпространение и обмен се възползва от една страна – от мащабния териториален обхват, осигурен от пощенските станции, и от друга: от възможностите на банките за обмен на суми от особено голям размер, способността за адресиране на множество заявки, и повишаване на нивото на сигурност на цялостния процес вследствие на вече съществуващи организация и съоръжения.

Предложени са и разпоредби, насочени към осигуряване спазването на принципа за защита на потребителите, очертан в Националния план за въвеждане на еврото в Република България, според който потребителят не следва да е в по-неблагоприятно положение след въвеждане на еврото, отколкото би бил, ако еврото не е въведено. Въвеждането на такса за услугата за обмен на банкнотите и монетите от левове в евро непосредствено след датата на въвеждане на еврото пряко би противоречало на този принцип, тъй като за много граждани, които имат спестявания в брой, би било невъзможно да ги обменят в евро без да понесат загуба. Такъв риск съществува и в случай че периодът, по време на който отговорните за това институции предлагат безплатен обмен, е с недостатъчна дължина. За да се предотврати подобна хипотеза е уреден продължителен период на безплатен обмен.

В допълнение към изброените по-горе въпроси, законопроекът урежда:

- *правилата във връзка с адаптирането на информационните системи за работа с евро, както и адаптирането във връзка с въвеждането на еврото на регистри, счетоводни документи, документи във връзка със задължения за данъци, такси и задължителни осигурителни вноски. Уреждат се и плащането и събирането на публични вземания, както и адаптирането на официална статистика.*

В ЗВЕРБ се определя срокът, в който административните органи и лицата, осъществяващи публични функции, и организацията, предоставящи обществени услуги, адаптират информационните си системи, обработващи финансова информация, за работа с евро. Възлага се на министъра на електронното управление да издаде методически указания към административните органи относно адаптирането на информационните системи във връзка с въвеждането на еврото в България.

Дефинират се правилото за превалутиране на регистрите и изключенията от това правило.

Определят се правилата при преизчисляване на салдата по счетоводните сметки, както и при извършването на текущото счетоводно отчитане и съставянето на счетоводните операции. Определят се правилата при съставянето, изпълнението и отчитането на консолидираната фискална програма.

Регламентират се правилата при изготвянето и подаването на данъчни декларации и коригиращите данъчни декларации в контекста на въвеждането на еврото.

Определят се правилото за плащане на публични задължения, включително данъци и такси, след датата на въвеждане на еврото, както и за превалутиране на задълженията, включително възстановяването на недължимо платени или събрани преди въвеждането на еврото суми по публични задължения.

Определят се задълженията на органите които разработват, произвеждат и разпространяват статистическа информация, за превалутиране в евро на публикуваната в левове статистическа информация за периодите преди въвеждане на еврото.

- *Органите, които осъществяват контрол по спазване на изискванията на ЗВЕРБ*

Българската народна банка, Комисията за финансов надзор и нейните органи, Националната агенция за приходите, Комисията за защита на потребителите и министърът на електронното управление се определят като лицата, които осъществяват контрол по спазването на закона и могат да налагат принудителни мерки.

Законопроектът дава възможност за подаване на сигнали за нарушения от всяко лице до компетентните органи, като са уредени и съответните административно-наказателни разпоредби.

- С преходните и заключителните разпоредби (ПЗР) на ЗВЕРБ се предлагат изменения в редица закони с цел адаптиране към единната европейска валута

Предлаганите изменения са основани на следните принципи: когато паричната сума в български левове, уредена в закон е в резултат от въвеждане в българското законодателство на правен акт на Европейския съюз, в който изрично е посочена съответна сума в евро, са предложени изменения в ПЗР на ЗВЕРБ, които сочат сумата в евро съгласно правния акт на Европейския съюз. Също така, предвидени са промени в закони, с които думата „лев“ и нейните производни (когато не са посочени цифрови стойности) да бъдат заменени с думата „евро“ и нейните производни.

В ПЗР на ЗВЕРБ не се предлагат промени в законови разпоредби, в които са посочени конкретни суми/стойности в лева, като например такси, ставки, глоби и имуществени санкции в административнонаказателните разпоредби на законите. В тези случаи се прилага принципът за автоматичност, според който стойностите, посочени в левове, в съществуващите правни инструменти се считат за стойности в евро при прилагане на официалния валутен курс и в съответствие с правилата за превалутиране и закръгляване, определени в законопроекта. Тези разпоредби могат впоследствие да бъдат адаптирани към новата валута по инициатива на компетентното ведомство, когато са необходими и други изменения и/или допълнения в тях, без това да поставя лицата в по-неблагоприятно положение.

5. Очакваните резултати от прилагането, включително финансовите, ако има такива

В резултат от приемането на законопроекта се очаква да бъдат създадени условия за регламентиране на обществените отношения с цел безпрепятственото преминаване към еврото, вкл. въвеждане на период за двойно обозначаване на цените на стоки и услуги, както и двойно обращение на двете валути, за да се гарантира високо ниво на прозрачност на процеса и да се създаде възможност за адаптация на обществото.

С въвеждането на еврото ще завърши процеса по присъединяването на Република България към еврозоната, като логична крайна фаза на евроинтеграционните процеси в рамките на Икономическия и паричен съюз.

6. Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз.

С проекта на акт не се цели транспонирането на европейско законодателство или изпълнение на задължения, произтичащи от актове на Европейския съюз, поради което не се налага изготвяне на справка за съответствие с европейското право.

Процесът по въвеждане на еврото е уреден на ниво европейско законодателство в Договора за функциониране на Европейския съюз, Регламент (ЕО) № 974/98 на Съвета от 3 май 1998 година относно въвеждането на еврото (ОВ, L 139/1 от 11 май 1998 г.), Регламент (ЕО) № 1103/97 на Съвета от 17 юни 1997 година относно определени разпоредби, отнасящи се до въвеждането на еурото (ОВ, L 162/1 от 19 юни 1997 г.), както и Регламент (ЕО) № 2866/98 на Съвета от 31 декември 1998 година относно валутните курсове към еврото на валутите на държавите-членки, които приемат еврото (ОВ, L 359/1 от 31 декември 1998 г.). В съответствие с пряко приложимите правила на правото на Европейския съюз и добрите практики на държавите, последно въвели еврото, настоящият законопроект цели да уреди дадени общи въпроси и

обществени отношения, свързани с въвеждането на паричната единица, без да противоречи на действащото право на Съюза. Чрез ЗВЕРБ се определят мерки на национално ниво, които са необходими за качествено обезпечение на произтичащите от въвеждането на единната европейска валута дейности. Подходът е възприет в интерес на осигуряването на прозрачността на процеса и информираността на обществеността.

В допълнение, проектът на Закон за въвеждане на еврото в Република България е разработен от специално създадена с тази цел междуведомствена работна група към Министерство на финансите, в която участват всички министерства и заинтересовани институции и организации, в т.ч. Българската народна банка (БНБ), Комисията за финансов надзор (КФН), Комисията за защита на потребителите, „Български пощи“ ЕАД, Националният статистически институт, Националният осигурителен институт, „Централен депозитар“ АД, Агенцията по вписванията, Институтът на дипломираните експерт-счетоводители в България, Асоциацията на банките в България, и др.

В хода на подготовката, работната група анализира законите за въвеждане на еврото в други скоро присъединили се към еврозоната държави членки и изготви Концепция на Закон за въвеждане на еврото в Република България. Концепцията беше публикувана за обществени консултации в края на м. октомври 2022 г. на интернет страницата на Министерството на финансите и на интернет портала strategy.bg, а получените коментари и становища бяха взети предвид при разработването на проекта на Закон за въвеждане на еврото в Република България.

В хода на работата по законопроекта, той беше многократно съгласуван, както между членовете на работната група, така и в работните групи към Координационния съвет за подготовка на Република България за членство в еврозоната, в които участват представители на поднадзорните лица на БНБ и КФН, бизнесът, асоциации на потребителите, други неправителствени организации, представители на академичната общност.

Законопроектът е съгласуван с Европейската комисия, която даде своето положително становище по него и предстои съгласуването му с Европейската централна банка.